

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, okt. 9.

A mumus.

Végre hát, amit annyiszor a falra festettek, megjelent a mumus. Hétfőn megtartották a kassai agrár-kongresszust, mely hivatta van jövő politikáknak irányt szabni.

Akik megjelentek, olyan súlylyal bíró emberek, hogy szavuk nem lehet a puszta kiáltóknak szava s a megjelentek száma oly tekintélyes, hogy nem lehet agyonhallgatással ellensúlyozni, mint megpróbálták egyes lapok, melyek ugy ismeretek, mint a magyar érdekek filoxerái s végre az összes megjelentek az államfentartó magyar faj tekintélyes rétegéből, a legfelsőbb és közép rétegeből valók, a mit tehát ők kérnek, az a magyar faj kérése, mely mellett nem jöhet számba se politizálás, se paktum, se taktika, sem az idáigi limonádé kúra folytatása.

Ebben az országban csak egy fajnak van joga diktálni: a magyarnak; a többinek joga van élni itt, amennyiben az államalkotó faj érdekeit előmozdítja, vagy legalább nem károsítja.

Tovább menni a koncesszióban nem liberális volna, hanem vagy hülyeség, vagy gyávaság.

Kinek volna haszna az agrár törekvések sikerültéből, vagy kinek kára?

Haszna az ország gerincének, az óriási többségben lévő, ősi foglalkozást űzőknek; kára csak azoknak a parazitaiknak, kik sem nem termelnek, sem el

nem adnak, csak közvetítenek s ebből élnek.

A füsülés nem kellemes procedúra, ha nagyon összecsapzott a haj. De egészségi és tisztasági okból szükséges. Az egész proceduszus pedig sem a fejbőr, sem a haj kárára nem lesz, csakis a közjük fészkel, oda nem való elősdieknek.

A gazdálkodásból természetszerűleg nő ki a kereskedelem, ezek tehát összetartozandó dolgok, mert amink terem, azt értékesíteni kell. Az volt idáig természetellenes állapot, hogy más faj termelt és más kereskedett s az életben nem a két nemzetgazdasági ág, hanem az azzal foglalkozók ellentétes felfogása, szokása, tradíciója és erkölce ütközött össze.

Ezen összeütközésből a külön érdekek ezernyi szála nőtt ki és csapódott össze, mely gubancban bőven termelt a parazita, uzsorás tőke, határidős börze és szenzáll kartell.

Ugy járt a gazda a kereskedelemmel, mint a munkás a gazdával. Az ellen szervezkedett a szocializmus alapján, mert nyomorusága okát a gazdában kereste, ki keveset fizetett. A gazda pedig szidta a kereskedelmet, mert terményéért keveset adott és szervezkedett ellene agrár alapon.

Egyiknek sincs igaza. Félre a jelzőkkel.

Földmivelő ország vagyunk, ez a legfőbb nemzeti kincs, de kereskedelemre feltétlen szükségünk van. Szervezkedjék a kettő együtt magyar nemzeti alapon.

Ne legyen a kereskedelmi és vigécz hadseregben német a kommandó s ne legyen egy faj specziális kereset forrása, monopóliuma, hanem nyelvben és személyben tessék megmagyarosítani. Érintkezzék közvetlenül egymással a két fontos kereseti ág s így kiszorítják maguk közül a pióczákat, kik szenzállkodásukkal innen is szivtak, onnan is és megcsinálták a szociális nyomort. Szervezkedjenek a szövetkezetek segítségével, hogy nélkülöz-hessék az uzsorás tőkét, hogy ha kell, önmaguknál kaphassanak kölcsönt. A börzét pedig erélyesen meg kell rendszabályozni. Elég egy Monte Carló, ne legyen fiókja minden nagyobb városban.

Ezeket az eszméket pendítették meg a kassai gazdakongresszuson.

Tessék ezt az akciót akárminek nevezni, hiszen a kinek a háza ég, az kiabál s nincs olyan visszaélés, melyből valakinek haszna nem volna; mondják reakciónak, antiszemizmussnak, vagy a minek tetszik. Annyit érnek el vele, hogy legfeljebb beoltják ezen szavakat e törekvésbe, de azt mindenki érzi, hogy ez a törekvés kenyeret ad a kézbe, minden ellenkező pedig kenyérünket marja a kezünkéből.

Könnyű itt a választás, — jelszó, vagy — kenyér!? P—y.

Gróf Csáky Albin a főrendiházban.

E hó 13-án foglalja el a főrendiház elnöki székét gróf Csáky Albin, kinek e minőségében a most folyó ülészak alatt szokatlan helyzete lesz a főrendiházban. A főrendiház szervezetét

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egyszer a korzón.

A korzó divat, ergó: korzózni divat; tehát téma is és e témáról írni szintén divat.

A korzó troubadurjai, hol a fúrge lábú Pegazus hátán, hol csak amugy döcögős gyalog tempóban zengik korzói élményeiket.

Én — előrebocsátom — nem vagyok hivatalos korzói troubadur. De mert a korzóról zengeni divat s mert a divat örült áramlata magával ragadja az ellene leghevesebben rugkapálódzókat is; — nos? . . . elzengem én is korzói jeremiáidamat.

Még egy előrebocsátani valóm van. Az ugyanis, hogy én *korzói alak* sem vagyok . . .

De hát mi vagyok én? — Erre nézve legjobban szeretném a felvilágosítást én is mástól hallani.

Én így definiáltam magas (?) személyemet: *senki*, azaz *senkinek senkije* . . .

. . . Tehát *senki* elindult korzózni.

Ő csak olyankor kapaszkodik a Pegazus nevű tüzesvérű, ficzánkóló paripa hátára, mikor mélyeséges, nehéz bánat terpeszkedik nagy kényelmesen a szívére, minek súlyától aztán az a nemes paripa is csak vonszolni tudja magát; azért az ilyen könnyebb érzelmű dolgok elzengésekor, csak a czammogó, nehézkes gyalog-próza irányát követi.

Mint a korzón tájékozatlan, nem tudom biztosan, de úgy sejtem, hogy a *tipegés* a Zöldfa-utca végén kezdődik; természetesen a Szt. László-téren. Ezt onnan sejtem, hogy amint befordultam a Zöldfa-utca sarkon, rögtön megcsapott a korzói flirtes-levegő. Szinte megszedített. A szemem is káprázott a színek sok- és különféleségétől. S talán e káprázat okozta, hogy az aszfalt szépen kifoltzott ragyogásban tündöklött előttem.

Csak azt bámultam, hogy mindenki *szédül*. Ez októberben a júliusi forróságban más-különbben sem volna csoda; pláne meg, ha a szívek csak úgy lövellik magukból a hő érzelmek perzselő sugarait.

A minden oldalról jövő hőszugárzás tönkresilányítja az embert; de még ilyen állapotban is *lehetetlen észre nem venni* a Sas-kávéház előtt tündülő hadsereg, mindenképpen feltűnni akaró, fixirozását.

Nem egy hamiskás mosoly jelenik meg a tisztí bajuszok alatt, amint egyik-másik szeczesz-sziós nő öltöny közzé gabalyodik az aszfalt-foltzó és diszitő tömeg mozdulatlan sűrűségébe.

A kedves kis női arczok, melyeknek mosoly a fő bájuk, milyen bosszantóan huzódnak félre, amint a lehető legudvariatiánabbul eregetett kapadohány, virgónia etc. finom illatos füst-felhői szálldogálnak érzékeny, fitos orrocskájok alá. De a jó Isten segít, vágyunk teljesül.

Egy pár oldalba lökés, slepp lehágás, kalap

félreütés boldog érzete és tudatával szerencsésen kimászunk az áradatból.

Valahogy lélegzetet venni ne jusson esztünkbe! Át kellene menni a tulsó oldalra, de egy keresztes állatka által nagy kényelmesen vontatott diszfogat megállásra kényszerít. Megvárjuk ő csacsiságát, adassék meg neki az illő tisztelet s több-kevesebb akadály legyőzése után — arczunkat törölgetve — átlebegünk a tulsó oldalra.

Rettenetes csalódás várokozik arra, aki azt hiszi, hogy végre egy lépés távolban lehet felebarátaitól. Gondolatnak is hiu! Ujabb járdadiszitő állomány, (valahogy rá ne tessék az aszfaltra nézni, mert a jó ebéd érintetlenül marad s még ráfogják, instálom, hogy epedő szerelmes) mindkét karon hatalmas kosárral felfegyverkezett nénikék. Beleakad a kosárba a csipke és egész jóindulattal megméri, hány méter kell egy uri ruhára.

A kishid felől özönlik a sétáló zöme, ez jön, a másik megy, a Kunz-sarkon összegabalyodnak, Pardon! Bocsánat! Uram! Vigyázzon! sőt — bocsánat, ki kell mondanom — nagy számár! stb. kiáltások hallatszanak, csak azt ügyelem, mikor keltja el magát valaki: Ereszd a hajam!

. . . Kijött *senki* a korzóra s még a korzói alakokat meg sem figyelhete.

Ah! de a kishidon, a sóhajok hidján! Milyen boldogan kitárgult tündővel szívja az ember magába a Körözs felől jövő hős szellőket.

módosító 1885: VII. törvényczikk 12. §-a szerint ugyanis, ha a főrendiház örökös tagjai közül választatik valaki képviselővé és a választást elfogadja, az tagsági jogát addig, míg képviselői megbízatása tart, nem gyakorolhatja és ha valamely ülészak tartama alatt leteszi is képviselői megbízatását, *tagsági joga csak a következő ülészakban éled föl.* E szerint gróf Csáky Albin elnök lesz ugyan a főrendiháznak, de tagsági jogát ebben az ülészakban nem gyakorolhatja. Képviselői körökben beszéltek, hogy talán erre czélt az ma *Rakovszky* István, mikor a képviselőházban az új kinevezésekkel kapcsolatos inkompatibilitásról szólt. Különös jelentősége azonban ennek az esetnek aligha lehet, már csak azért sem, mert a főrendiházban nincs most kilátás olyan kérdésre, melynél a szavazatok egyenlően oszlanának meg, úgy, hogy az elnök szavazatára lenne szükség.

Az erdélyi római katolikus státusgyűlés

idei közgyűlése október 25-én lesz Kolozsvárott *Mailáth* Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök erre vonatkozólag a következő meghívót bocsátotta ki: Az erdélyi római katolikus státusgyűlést azon alapon és jog erejénél fogva, melyet számára ősi törvényeink, királyi rendeletek, évszázados gyakorlat s ujabban ő császári és apostoli királyi Felségének 1867. évi augusztus 19-én kelt legfelsőbb elhatározása biztosítanak, közgyűlésre folyó 1900. évi október hó 25-ik napjára Kolozsvárra összehívandónak ítélem és az Urnak szent nevében ezenel összehívom. A gyűlés tárgyát képezi: 1. az igazgató-tanács évi jelentése s annak alapján 2. jelentés a jószágigazgató beállításáról és a vele kötött szerződés bemutatása; 3. a kilépő igazgató-tanácsosok helyeinek szabályszerű betöltése. Ennélfogva van szerencsém felkérni, hogy a folyó évi október hó 25-re ezennel kihirdetett státusgyűlésen megjelenni, a tanácskozásokban résztvenni és megjelenéséről vagy akadályoztatásról az Igazgató-tanácsot mielőbb értesíteni sziveskedjék. Kelt Bakóczán, 1900. szeptember. 5. *Mailáth* Gusztáv Károly gróf s. k., erdélyi püspök.

Az országgyűlési néppárt

tegnap este 6 órakor *Rakovszky* István elnökletével értekezletet tartott, amelyen a birtokosok és gazdatisztek közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló földmivélségi miniszteri javaslatot és az 1884-ik évi XVII-ik t.-czikk 50-ik §-ának a megrendelések gyűjtésére vonatkozó módosításának javaslatát (tehát a vigécz-javaslatot) tárgyalták. A párt mindkét javaslatot általánosságban elfogadta és a párt álláspontjának a Házban való kifejtésével *Major* Ferenczet bizta meg.

Uj inkompatibilitások.

Ugy értesülünk, hogy tegnap egy levél érkezett a képviselőház elnökéhez, amelyben *Nagy* Sándor fővárosi iparos inkompatibilitási eseteket jelent be Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter, Lukács Béla, a párisi magyar kiállítás kormánybiztos és Miklós Ödön, a párisi magyar kiállítás kormánybiztos helyettese, ellen. Ez a bejelentés éppen kapóra jönne. Felvilágosíthatná Széll Kálmánt, meg azt a bizonyos bizottságot, hogy nem hasznos és nem czélszerű dolog huzni-halogatni az összeférhetlenségi törvény revízióját.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága

e hó 11-én csütörtökön, közvetlenül az országgyűlés után ülést fog tartani, a melyen határnapot tűz ki azoknak az összeférhetlenségi bejelentéseknek a tárgyalására, a melyek még a nyári szünet előtt a ház elnökségéhez érkeztek s a ház elnapolása következtében nem nyerhettek a bizottság utján való elintézt.

A konzuli illetékek szabályozása.

Széll Kálmán miniszterelnök törvényjavaslatot nyújtott be a képviselőházban, amely javaslat az osztrák kormányval és a közös külügyminisztériummal való tanácskozások eredménye. Czélja az, hogy a többi államokéhoz képest alacsony konzularis díjtételek fölemelésével és szabályozásával megszüntessék azt a

helyzetet, melynek következményei évről-évre jobban terhelik közös költségvetésünket.

A törvényjavaslat tizenegy szakaszból áll s kimerítő illetéktáblázat van hozzá mellékelve. A javaslat szerint az illetékek a tényleges konzulátusoknál a külügyminisztérium, a többi konzulátusnál pedig az illető hivatalfőnök hatáskörébe tartoznak; csak a hagyatéki illetékek s büntetéspénzek tartoznak mindég a külügyminisztériumra. Az illetékek biztosításánál s beszedésénél a magyar illetéktörvények mértékadó. Panaszokkal a külügyminisztériumhoz kell fordulni, mely — ha magyar állampolgárok vannak érdekelve — a magyar kormányval egyetértésben intézkedik. A törvény végrehajtásával az összminisztérium lesz megbízva, a mely a külügyminiszterrel egyetértésben jár el.

A képviselőház állandó igazolási bizottsága

Kubinyi Arpád elnöklésével tartott ma ülésében birálat alá vette Chabada József kör-műcz-bányai, Hertelendy Ferenc zalamegyetapolczai, Nagy Ferenc mármarosmegye-visó és Török Gyula gömörmege-rimaszombati kerületében megválasztott képviselők megbízó leveleit. A megbízó levelektől szolgáló választási jegyzőkönyvek úgy tartalmukra, mint kiállításukra nézve megfelelően a törvényben és a házszabályokban megszabott feltételeknek, a bizottság a nevezett képviselőket — tekintettel arra, hogy megválasztásuk óta több mint harmincz nap telt el — végleg igazolt képviselőkné jelentette ki. A bizottság erre vonatkozó jelentését *Psik* Lajos jegyző ma a képviselőház elé terjeszti.

A kassai gazdakongresszus.

Kassa, okt. 9.

Lelkesedéssel fogadta vasárnap Kassa város közönsége a magyar gazdatársadalomnak előkelő képviselőit. Lobogók lengtek, éljenek zugtak, a magyar Felföld ölekezett a Dunántullal, a királyhágóntuli bérczes országrésszel, s az Alföld délibábos rónaságával.

A kassai pályaudvaron nagy közönség s az abauj-tornamegyei gazdasági egyesület élén gróf Hadik János üdvözölte a vendégeket. Riadó éljenzés hangzott fel, mikor leszált a vonatról a magyar gazdák vezére, gróf Károlyi Sándor, a kit gróf Hadik beszéddel fogadott.

Annál jobban sikerül, mert szinte tátva marad a szája egy libegő toillet láttára. Ilyet!? Megpróbálom leírni, előre is bocsánat, ez nem fog sikerülni, azért is csak a rajta észlelt színeket sorolom fel.

Lila, sárga, rózsaszín remek keveréke az alapszövet. Zöld szallag, crém csipke, lila selyem, a disz. Piros zsúpán. Sárga kalap, piros rózsza, czipfes alsószoknya, ferdesaruku félcipő s — pirulva bár, de leirom — fehéröltös (mondjuk úgy, hogy lyukas) harisnya. Fehér keztyűbe bújtatott kezecskéit aranyozni kellene a festészetben való ügyességeért. Valóságos kis művész, igen sokoldalulag képezett.

Eme finom összefolyó színek viselője? — mondjuk ismeretlen.

Ah! de itt jön egy szép arcú feketeruha. Érdekes fiatalember, nemrégiben lépett oltárhoz ideálja — mással.

Alapos szemlére veszi a hölgyeket, bizonyára azt szemlélteti, melyiket fogja közülök e szezonban kisértetni.

Ugy sejttem, szívesen fogadja bármelyik szivecske, melynek csukott ajtaján bekopogtat, mert nemcsak *külsértékre*, de *belértékre* (értjük a zsebét) nézve is kielégítő és minden habozás nélkül, őszintén elfogadható.

Feltűnik most egy szép pár, gyönyörködéssel szemléli őket mindenki. Édes arcú fiatal asszonyka, sugár természetén olyan szépen áll a sima angol ruha. Boldogságtól ragyog a szeme,

mosolyog az arca, diadalmas büszkeséggel viszi karján hatalmas, érdekesen szép párja.

Amott lejt egy felborzolt haju, angolos de rendkívül önhitt arcú ur. Ez bizonyára pap, még pedig Thália oltárán áldozó.

Feltűnik a láthatáron a *»piros szegfű«* is, mondjam-e, hogy egy széles mellen tündöklök. Jól szemügyre veszi a szépeket, hm! ez a témát keresi.

A *»piros szegfű«* vonz maga után egy piros — de ez már inkább vörös — mellényt. Hatalmas rhobosztos alakon hivalkodik, viselője valószínűleg úgy vélekedik, hogy egy szép fekete bajuszhoz és egy napsütötte — de ellenkező jelzővel felékesítendő — arcához igen jól illik, egy minden jó izlést agyonpüfölgő — utánozhatlan színű vörös mellény.

Utána egy piros arcú leányka jön a mamuskájával. Szépek mindketten, de nagyon szecessziósak. Egy szőke huszártiszt az oldalvéd, nem tudom ki vonzza? A mamuska-e vagy a pirulós kis leányka? — Ugy hiszem, azt tartja: nézd meg az anyját stb.

Előtte ágaskodik egy piczi nőcske, igen sikkes. A messze távolba mereng — — — Kit vél ott látni? vagy tán látja is csakugyan? — Arra tekintek s észrevesznek szemeim egy . . . no de ne pletykáljunk! . . .

Ki tudna minden alakot feljegyezni? Oly sokan vannak, egyik szép, a másik nem; de mind szecessziós! Ez a bolond divatirány megvadit mindent; meg még a legszelidebb érzelmű

— — — toilleteket is! . . . a jó, az egyszerű — de örökszép — izlés rovására.

Ilyenformán eltipegünk a korzó másik végállomására. Itt van-e vajjon? Ugy tetszik a Fábry sarok az, mert ott látok egy csapat jó-gász gyereket. Bizonyosan golyák ők, a boldogok. Szegény Fábry-sarkát agyonra kopatják. Nekem nem fáj, neked se, neki sem; legföllebb Fábrynak. Lehet, hogy neki se! Hadd uralják szegények e sarkot és e kirakatot; hisz' ők is *akarnának valamit.*

A kimult golyák és ősjogoncok ugyis végrendeletileg hagyományozzák ezt az utánuk jövő *fiókákra.*

. . . Tehát a korzó itt megfordul. *Senki* azonban tovább megy. A jó őszintén vezérli.

A chaoszból kiszabadultam, most már kezdek a rendes, nyugodt kerékvágásomba jönni. Szemeim kifáradtak a sokszintűségek gyönyörködésében; fejem kábult lett a zaj, a nyüzgéstől; a szívem megfájult — az irigységtől. Irigyelte azokat a mosolygós, boldog arczókat, akiket kielégít a *korzó szelleme.*

Most már szabadabban lélegzem fel. Erre már csenedesebb, egyszintűbb, egyhangubb az utca. — Itt csendnek is kell lenni, mert itt az utca lármájára egy nehéz beteg jajdul fel kinosan.

Megkapja a lelket a melanchólia, részvételt vagyok a szenvedő beteg iránt.

Szomorú gondolatok foglalkoztatnak; hirt-

Gróf Károlyi Sándor megköszönte a fogadást, azután megindult a gazdák impozáns menete, mindenütt a rokonszenv megnyilatkozásai által kísérve.

A bevonulás után a Schalkház-szálló disztermében emelkedett hangulatu ismerkedési estély volt, hétfőn pedig megkezdődött a közgyűlés munkálkodása lelkesedéssel, méltósággal, a mint azt alábbi tudósításunk elmondja.

Mintegy háromszázan vettek részt a ma megtartott impozáns gyűlésen.

A kongresszusi teremben láttuk a következőket: gróf Károlyi Sándor, gróf Dessewffy Aurél, Majláth József, Zselénszky Róbert grófok, Bujanovich Sándor, Ivánka Oszkár, gróf Hadik János, gróf Andrassy Sándor, Bernát István, báró Sennyey Géza, Páris Frigyes, Szentiványi Arpád, Kokas József, Emődey József, Mérey Lajos, dr. Makovics Gyula, gróf Apponyi Gyula, gróf Almásy Imre, Scitovszky János, gróf Dessewffy Emil, gróf Károlyi Mihály és László, báró Ambrózy Gyula, gróf Forgách László, Török Imre, Betegh Imre, Bornemissza Lajos, Biró Lajos, Förster Lajos, Förster Aurél dr. Kodolányi Antal, Horváth János, Bernát István, Korbuly József stb. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesületek Szövetségét Förster Géza igazgató, Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán titkárok, a »Hangya« országos központi szövetségét Balogh Elemér vezérigazgató képviselték. Képviseltette magát továbbá 23 vármegye gazdasági egyesülete.

A megyeház zsúfolásig megtelt nagytermében éber figyelemmel kísérték a gróf Dessewffy Aurél megnyitó beszédét, a melyet zajos taps követett.

A kongresszus megalakulása után nyomban rátértek a napirendre.

Különösen nagy figyelmet keltett gróf Majláth József előadói beszéde, a ki a középosztályról és a népről értekezett. Kifejté a szónok, hogy termelési ágaink között mezőgazdaságunk legbetegebb, amelyet orvosolva, segítőnk iparon, kereskedelmen. Középosztálynak a tönkretulását vázolja, rátér annak szerepére és fölfrissítése eszközeire. Ha független középosztály nincs, elemét szétbontották, bomlásnak indult a társadalom, a vezető államférfiak a kiegyezés óta középosztályunkkal nem törődtek.

Rámutatott gróf Mailáth, hogy az előző kormányok alatt a középosztály a városokba özönlve, a hivatalnok-proletáriátust szaporította. Gróf Mailáth nem választja el a hazaszeretetet a föld szeretetétől. A föld szeretete megakadályozza a további pusztulást, amire segítség a hitelügy rendezése, az örökösödési rend valamely formában megváltoztatása, a középbirtokos gyermekeit produktív pályára nevelni, kereskedelmi foglalkozásra, melynek szini-

vonala emeltetnék. Szóló egyes közgazdasági ágazatok közötti egyensúlyt kontemplálja a magyar fajfentartása és nemzeti eszmék megvaslósítása végett, nincs kifogása, ha iparos és kereskedő közös munkára szövetkeznek, de ne más érdekek rovására. Szövetkezeti tér az, melyen a középosztály erejét érvényesítheti, a falusi jólét emeléséhez hozzájárul. A produktív pályára kell gyermekeket nevelni, a gazda pedig igyekezzék kevés eszközzel többet termelni, akinek pedig nem jut birtok, legyen kereskedő. Végül kijelenti, hogy nemzetünk derekának megizmosodásán mindig közreműködik szívesen.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után Kodolányi Antal a gazdakörök alakítását ajánlja mellegen.

Ezután Bernát István előadása következett, ki, miután szólván, Mocsary Sándor kifejti, hogy a középosztály megerősítésére vezető eszköz volna, ha a hazafias katolikus klerus az egyházi javakat nemzeti cél érdekében hosszú lejáratu bérletre adná; szerinte középbirtokokra taglva, ami több jövedelmet is hozna. Az államjavak, latifundiumok áldozatkész birtokosai szintén közép- és kisbirtokok alakulását elősegítenék. Sürgeti a helyes adórendszert, iparvállalatokat s mezőgazdasági terményfeldolgozó-telepeket; nincs oka kételkedni, hogy a mai kormány a mult idők tapasztalatainak okulva, a középosztállyal szemben eleget tesz kötelezettségének. Bornemissza Lajos kívánatosnak tartja, hogy a vezérszónokok kifejtette ideák ne maradjanak ideák, testté váljanak és hogy földünk a miénk maradjon.

Nem kevésbé nagy érdeklődést keltett a következő előadó. Bujanovich Sándor szólott a középosztály kereskedelmi neveléséről.

Mérey Lajos szólalt fel azután. Szerinte a középosztály rohamos hanyatlása nem akadályozható meg, míg ubsora, ring, kartell, börtörhamisítás ellen nincs intézményünk. Kárba veszt minden munka, fáradozás — a hanyatlás megakadályozását nem lelketlen kufarkodás, hanem erkölcsi élettelvek kerékvágásában iparkodik elérni. Megkapó színekkel eseteli ezután, hogy milyen volt a magyar szó tartás, amiben senki sem kételkedett, ki beváltotta szavát; ma, minden megváltozott, a megkárosítást célzó fufangot üzleti élelmességnek nevezik; addig nem támadt fel a magyar középosztály, míg anyagi megélhetése szálaikat erkölcsi fonálból össze nem szötte.

Ezután következett gr. Károlyi Sándor előadása, a mi a kongresszus nagy eseménye volt. A középosztály vezetőszerepéről értekezett az agráriusok köztiszteletű vezére, akit minden oldalról a legszívélyesebben üdvözöltek. Előadásába számtalanszor zugott bele a zajos helyeslés s mikor feszült figyelemmel hallgatott be-

szédét végezte, minden oldalról siettek üdvözölni a vezért. Az előadások második sorozatában Makfalvy Géza országgyűlési képviselőnek volt a kongresszus közönsége figyelmes hallgatója, hol főleg az örökösödésről, a minimumról, a homestaadról fejtette ki nézeteit, sarkalván védelmi intézkedésre a törvénykezést s ébredésre a társadalmat. Utolsó volt az előadók sorában gróf Zselénszky Róbert, akinek a nagyérdemű előadásával beveződött az ülés.

A gazda kongresszus a vámszövetség és a határidő-üzlet ügyében a következő határozatot hozta:

1. Oly maximális és minimális vámtételekkel ellátott autonóm vámtarifán alapuló vámtételeket követel, mint amilyeneket javasolt a gazdasági egyesületek szövetségének nagygyűlésén, megjegyezvén, hogy az ipari vámok mérvének megállapítását az ipari körökre bizza, mert vám- és kereskedelmi politikánkat nem frázisként, hanem őszintén a nemzeti termelés alapjára kívánja fektetni úgy a mezőgazdaság, mint az ipar érdekében;

2. Ausztriával a vámszövetséget fentartani óhajtja, de csak úgy, ha a szövetség keretén belül lehetővé tétetik a magyar ipar fokozatos fejlődése;

3. követeli a fedezetlen határidő üzleti játéknak rövid időn belül lehetetlenné tételét.

Délután Bujanovich Gyula szólott hozzá gróf Károlyi Sándor javaslatához, azután a gyűlés a délelőtt benyújtott összes határozati javaslatokat elfogadta. Majd Makfalvy Géza tartotta meg programmszerű előadását. A gazdaközönség mindvégig lelkesen kitartott. Este hat órakor bankett rekesztette be a kongresszust a Schalkház-fogadóban. Tíz órakor az agráriusok elutaztak Kassáról.

A sah Budapestén.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, okt. 9.

Muzaffer-ed-Din, a perzsa sah ma ünnepelte születésének 45-ik évfordulóját.

A királyok királya reggel 8 órakor kelt föl és teát ivott reggelire. Kilencz órakor a Hungária-fogadó elé vonult a 92. gyalogezred zenekara, mely a sah születése napja alkalmából ott ténztét szolgáltattott. A fogadó környékén nagy néptömeg verődött össze és a nagyszámu rendőrségnek ugyancsak erős dolgot adott a rend fentartása.

A katonák zenekara előbb a perzsa himnuszt játszotta el, majd pedig a sah kívánsá-

len feltekintek s nini! — két szürös atyafi ténfereg előtttem.

Hogy a korzó ez alakjait még csak most van szerencsém szemügyre vehetni! — De bocsánat! — Ők vidékiek.

Szür, csizma! Szent Isten! Az a széphölgy, ki a tuloldalon andalog a korzó felé, fehér-batizt ruháskájában is hevül és zsebkendőjével legyezgeti kigyult arczocskáját.

Mily jól esik e lenge fehér alakot látnom; boldog pihenéssel nyugszik rajta szemem . . .

A két jó atyafi még mindég előtttem ténfereg; Ők nem sietnek, én meg sokkal kényelmesebb vagyok, hogyszem eléjük vázjak.

Mily kár lett volna!

Elkezdenek filozofálni. A világ folyásáról, háboruról stbről. Nem érdekel.

Ah! de hallom a legmagasabb kritikát. A hölgyekről. Erre figyelek.

— Hm! Mán mégis szomszéd, ha az én feleségemnek olyan nádszál dereka lett volna, sohse öleltem volna meg.

A másik mondja:

— Mind igaz a' komám! De ha az ember rájok néz, azt gondolja, hogy egy egisz bót az a fehér cseléd.

Jóízűt mosolygok magamban. Oh hölgyeim, ha hallották volna azt a két együgyű parasztot, amint az uri nípét kritizálja.

De hallgatok tovább.

— No né szomszid! mának pocskójják ide-é azt a finom jó szalmát? Na de nil hogy

tapossa a jószág. Bezzeg kitelelné vele az én Riska tehenem. Nem viték ez az uri níp?

— A' biz a' komám! még ezt soha se láttam itt-e. Megfehiredtem minden hajamszála, de még ezt nem láttam. Pedig hát sokat megtapostam ezt a járdát ni.

Avval letoppant csizmájával a gránitkoczkákra s ujjent megszólal:

— Hanem tudja-e komám mi a csudáir, borították fel itt-é azt a szekir szalmát? Hm! Szíp nagy szekir lehetett! Azir mer' bál lesz. Persze, hogy csak most jut eszembe. De hát öregszik az embör, sok mindent elfelejt. Az a komám! Puha kell azoknak a finnyás uri kisasszonyoknak. Hisz' olyan kis lábuk van, mint egy kis verébfiók. Osztán beszoritják szük topánkába, hát meg is fájdul ezen a kemény kövezeten. Ugy ám komám uram báró bál lesz. Na de csak czeppelizzenek, mik majd dógozunk.

Elfeledkeztem ettiketről, járókelőkről, komolyságról, mindenről. Előszedtem világoskék selyemzsebkendőmet: (ezt csak a történeti hűség kedvéért jegyeztem fel) s bizony jót nevettem bele.

Báró bál! Tehát fel a báró bála! . . .

. . . Ezen mosolygottam visszafelé jövet is, mikor meglátnak szemeim egy nehézkesen lépkedő — kicsiny társa mellett — óriási tüzer-önkéntesi egyenruhát. Mérlegelik a női szemek; bizony alig éri őt egy-egy tekintet.

Lassan megyek tovább. Jobbról-balról köszön-

getnek; ügyeljünk, el ne szalaszszunk egyet se, mert ránk sütik, hogy — nevetlenek vagyunk.

Örömmel látom két régi kedves tanáromat; (Hajh a boldog idők! . . .) meg ezt, meg azt.

Örömm I nézem a flirt mámorától ragyogó szemeket. Kardcsörrenés, halk nevetés, forró szavak susogása zsongó chaoszba vegyül.

Milyen jó a néző szerepre vállalkozni.

Isten veled illuzió! Isten veled flirtes korzó!

. . . Eszembe jut a két öreg paraszt, jóízűt mosolygok megint.

Mikor elmondtam egy nagyobb társaságban, óriási hahotában tört ki annak minden egyes tagja. Utóbb elkezdték Ők is bölcselkedni, azt erősítgetve, hogy én a falhoz akarom állítani Őket az én philozophus parasztjaimmal.

Pedig instálom ez megtörtént olyan szent igazsággal, mintahogy önök most végig olvasák e szellemes(?) zöngeményeket . . .

De most már mélyen lecsüggesztett fejjel, agyonkritizálva szánom és bánom bűnömöt. Illessék váddal mindenek a két szürös atyafit, mert bizony-bizony mondom önöknek e korzói jeremiáda csak az ő paraszt filozófiájok kedvére és örömeire íródott.

Adieu! Viszontlátás a korzón!

gára magyar nótákat fújtak és Muzaffer-ed-Dinnek nagy gyönyörűsége telt a zenében. Kisretének egyik tagjával le is küldött a muzsikusbakáknak egy csomó pénzt.

Tíz óra tájban Szóll Kálmán miniszterelnök és gróf Széchenyi, a király személye körüli miniszter megjelentek a fogadóban, hogy a saht születésnapja alkalmából üdvözljék.

Muzaffer-ed-Din, a ki maga igen derült kedélyhangulatban volt, igen szívesen fogadta a magyar minisztereket, hosszasan elbeszélgetvén velük és több ízben hangoztatván, hogy a magyar fővárosban igen jól érzi magát.

Fél 11 órakor a saht elhajtattott a Zugligetbe, de előbb kíséretének tagjai közt kiosztotta azokat az aranyakat, melyeket minden születése napja alkalmából külön szoktak verni. Az első ilyen aranyat kapta a szertartások minisztere, a másodikat a nagyvezír, de jutott egy-egy belügyminiszteri fogalmazónak is.

Délig a saht künn időzött a Zugligetben.

A miniszterelnökség részéről, mint cicerone Drasche-Lázár Alfréd fogalmazó kísérte a perzsa uralkodót. Elindulása előtt a saht még Vámbéry tanárt fogadta, a ki előtt úgy nyilatkozott, hogy soha még oly jól nem érezte magát, mint a legutóbbi napokban.

Zimonyban a saht a király meleghangú üdvözlő távirat várta. A saht a következő távirattal válaszolt:

Ó császári és apostoli királyi Felségének

Radmerben.

Abban a perczen, a melyben köszönő sürgönyt készítettem intézni Felségedhez azért a lekötélő figyelemért, a melylyel pompás vonatát küldte elé, voltam oly szerencsés Felséged kegyes táviratát venni, a mely mélyen megalapított. Nem találom szavakat köszönetem és hálám kifejezésére Felséged iránt mindazért a fényes fogadtatásért, a melyet bájos fővárosában nekem rendeztetni kegyeskedett; kérem, legyen meggyőződve, hogy az a gondoskodás, a mely rokonszenves államaiban körülírt, örökre feledhetetlen lesz előttem, valamint hogy utazásom legszebb emléke a kedves Ausztria-Magyarországban tett utazásom lesz. A magam részéről végül szintén a legőszintébb kívánságokkal vagyok eltelve Felséged boldogsága és népeinek jóléte iránt.

Muzaffer-ed-Din.

A „Szigligeti Színház“ megnyitása.

A színház belsejében még itt-ott foglaltoskodik egy iparos, az utolsó szeptet, csavart helyezi el, vagy tisztogatja az üveg falakat.

Kivül a színház környékén serényen folyik a munka, hogy ezen a héten teljesen rendben legyen minden.

A színházban szorgalmasan tartják a próbákat s kiki hallatszik a Hunyady László, vagy a Trobadur egy-egy áriája.

Még alig 4—5 nap s megnyílik Nagyváradi szép új színháza.

A vendégek.

A színházi bizottság és a városi tanács tudvalevőleg elhatározta, hogy a Szigligeti színház megnyitó ünnepélyére, daczára, hogy csak helyi ünnepnek készül, meghívják a város diszpolgárait, város képviselőjét, gr. *Keglevich* Istvánt, a budapesti nemzeti színház intendánsát, gr. *Festetich* Andort, a vidéki színészet orsz. felügyelőjét, a színház tervezőit és a még élő volt nagyváradi színházgázgatókat.

A meghívókat már kibocsátották, sőt gróf *Keglevich* István és gr. *Festetich* Andor már

választottak is. Az előbbi nem jön el az ünnepélyre, de az utóbbi megígérte részvételét.

A következő leveleket intézték a polgármesterhez:

Tek. Polgármester Ur!

Nagyváradi város törv. hat. bizottságának meghívását a Szigligeti-színház ünnepélyes megnyitására hálásan köszönöm.

Bár nagy elfoglaltságom őszinte sajnálatomra nem engedi, hogy Nagyváradi városának e kulturális és művészettörténeli ünnepén részt vegyek: a távolban is örülök az ünnepiakkal az nap, a mikor a művészetnek új oltárát, a melyet Nagyváradi közönségének hazaszeretete és lelkesedése emelt, a magyar nemzet dicsőségére felavatják.

Sikert és áldást kívánva a magyar színművészet új hajlékának, kérem igen tisztelt polgármester ur, fogadja őszinte tiszteletem kifejezését!

Budapest, 1900. okt. 8-án.

gr. Keglevich.

Nagyságos Polgármester helyettes Ur!

F. évi szeptember hó 27-én 37.38 sz. a. kelt s mai napon kezemhez érkezett nagybecsű átiratára, a melylyel Nagyváradi város törv. hat. bizottságának rám nézve felette megtisztelő határozatából folyólag a »Szigligeti Színház« megnyitásának ünnepére meghívni kegyeskedik: szerencsém van Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy a megtisztelő meghívást köszönettel fogadom és az ünnepélyen megjelenni hazafias kedves kötelességemnek ismerem.

Fogadja Nagyságod kiváló tiszteletem nyilvánítását.

Budapest, 1900. évi október hó 8-án.

Festetich Andor gr.,

a vidéki színészet orsz. felügy.

A budapesti lapoktól mintegy huszan számdeköznak lejönni Nagyváradra a megnyitó ünnepélyre.

Eddig a következők jeleztették be lejövetelüket a budapesti lapoktól:

A »Magyar Nemzet«-től *Adorján* Sándor felelős szerkesztő és dr. *Lázár* Béla alapbelső dolgozó társa; — a »Budapesti Hírlap« részéről *Zoltán* Jenő hírlapíró.

A társas vacsora.

Minthogy semmiféle ünnepély nem mehet végbe anélkül, hogy magyaros áldomást ne igyunk, a színház megnyitási ünnepélyét is össze kellett kötni valami lakomával.

Voltak akik diszébédéről beszéltek, de ezt el kellett ejteni, mert csak nem ihatunk valakinek az egészségére, a mig meg nem született, tehát a színház megnyitása előtt bajos lett volna elmondani azokat a tósztokat, amelyekre egyesek már a színház alapkövének letétele óta készülnek.

Igy aztán abban történt megállapodás, hogy a megnyitó előadás után lesz a Zöldfában társas vacsora, a melyre a következő meghívót bocsátották ki:

A Szigligeti-színház megnyitása alkalmából 1900. évi október hó 15-ik napján a disz előadás befejezése után a »Zöldfa«-vendéglő nagytermében ünnepi vacsora rendezése elhatározatván, hogy ennek sikerét minél jobban biztosítsuk, egész tisztelettel keressük meg Czimedet, hogy ezen ünnepi vacsorán személyes részvételével annak fényét emelni s azon való részvételre ismerőseit is megnyerni sziveskedjék.

Az ünnepi vacsorán hölgyek is részt vesznek.

A vacsora ára személyenként 4 koronában lett megállapítva; gondoskodás történt, hogy a résztvevő közönség gyors és izléses kiszolgáltatást kapjon; ez indokból a vacsorára előjegyzéseket csakis október hó 12-ik

napjáig fogadunk el, az ezentúl jelentkezők helyeinek biztosításáról nem intézkedhetünk.

Részvételi jegyek folyó hó 9-ik napjától fogva már beszerezhetők a Bihari Casinó, a Polgári kör és a Kereskedelmi Csarnok helyiségeiben, továbbá dr. Hoványi Géza, Mezey Mihály, Hevedüs Géza, dr. Dési Géza és Somogyi Károly uraknál.

Kelt Nagyváradi, 1900. október 6.

A rendezőség nevében:

Dr. Hoványi Géza. Mezey Mihály.

A szintársulat tagjai zokon vették, hogy a rendezőség nem hívta meg őket a társas vacsorára s elhatározták, hogy a szintársulat tagjai külön társas vacsorát rendeznek a Sasban. Mint értesülünk, ez csak félreértés volt s a rendezőség meghívta a szintársulat tagjait is a lakomára.

Nem kapnak jegyet.

A Szigligeti-Színház bérlete a most kezdődő első szezonban jól sikerült, azonban páholy nincs elég s így a bérlők egyrésze vagy a földszinti ülőhelyek közül bérel, vagy eláll a bérléttől.

A megnyitó előadásra még a karzatot is előjegyezték s egyetlen jegyet nem lehet már kapni.

A páholyok és földszinti ülőhelyek egy részét a város lefoglalta az érkező vendégek részére. Ebből sok kellemetlenség keletkezik, mert a rendes bérlők így elesnek a megnyitó előadás helyeitől.

Egy kellemetlen incidens már is történt.

Mint értesülünk, az egyik családi páholyt az egész idényre kibérelte városunk egyik előkelő férfia, aki a multban a nemzeti párt hive volt és soha nem tartozott a Tisza uszályhorozói közzé.

Mivel a megnyitó előadást általános bérlétszűnetben tartják meg, az illető bérlő kikartá váltani a páholy jegyét, de azt a könnyen megérthető választ nyerte, hogy a megnyitó előadásra nem kapja meg a páholyt, mert a város lefoglalta *Tisza* Kálmán részére.

Az illető bérlő erre visszavonta a bérletet s lemondott a páholyról; azon izenet kíséretében, hogy ha most nem bocsátják át részére, tartásuk meg továbbra is.

Bérlő fog akadni a páholyra, de mindenképen sajnálatos, hogy az első téli szezon ilyen kellemetlenségekkel kezdődik.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Okt. 11. Rendkívüli városi közgyűlés d. e. 11 órakor.

Okt. 14. A nagyváradi Kath. Kör ünnepélye a Csarnok disztermében, d. u. 6 órakor.

Okt. 18. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

* A tankerületi főigazgató hivatalos körutja. *Nátafalussy* Kornél kir. tanácsos, tankerületi főigazgató négy napra Belényesre utazott a görög katolikus főgimnázium hivatalos látogatására. A főigazgató ezzel megkezdte hivatalos körutját, melyet a jövő héten, néhány napi nagyváradi tartozkodás után, folytatni fog.

* Letették a plebánosi vizsgálatot. *Pák* Emil görbedi helyettes lelkész és *Szabó* Ferencz, a Szent József-finevelde' praefectusa a plebánosi vizsgálatot sikeresen letették.

* **Vig a szüret.** Már t. i. ott, a hol vigság pótolja a szőlőt, rakéta a mustot s a szüreti hangulat javát megadják egy kis tavalyi borral. Másutt bizony nem sok nyoma van annak a régi jó szüreti hangulatnak, melynek felújulását olyan nagyon várják a nagyváradai szőlősgazdák évek óta hiába. Mintha soha sem akarna visszatérni az a kedves jó kedv, melynek eredete a dúsán megrakott tőkében keresendő. Legtöbb nagyváradai gazda termését tönkretette a tavaszi fagy, úgy hogy a váradi hegyeken nem annyira taposó kádba szórják az ért gerezeket, mint inkább igyekeznek felkötve eltenni télire — emlékebe.

* **Sikerés bírói vizsga.** Görömbey István, a nagyváradai kir. törvényszék aljegyzője a bírói vizsgálatot Budapesten kitűnő sikerrel tette le.

* **Vizsgálat a rendőrségül.** A rendőrségre állandóan sok a panasz s úgy látszik, nem alaptalanul. Komlóssy József polgármester helyettes szintén tudomást vett némely dolgokról s hivatalos vizsgálatot rendelt el, a melyet tegnap fogatosított Istvánffy István aljegyző, a kihágási és a községi bíróságnál. Mint értesülünk, a vizsgálat folytán személyváltozások lesznek a rendőrségnél.

* **Az állatorvosi főiskola megnyitása.** Ma délelőtt volt — külső körülmények miatt kissé elkésve — az állatorvosi főiskola megnyitó ünnepe az intézet új dísztermében. A megnyitó ünnepen megjelent Rapaics Rajmund, az egyetem rektora, Horray Lajos, a műegyetem rektora, Bókay Árpád, az orvosi fakultás dékánja, a főiskola tanári kara, díszes vendégsereg és az iskola hallgatósa nagy számmal.

A megnyitó beszédet Hutya Ferencz dr., a főiskola rektora tartotta. beszámolva a múlt tanév jelentősebb mozzanatairól. Az új szervezeti szabályzat, a mely az intézetet a többi főiskolák rangjára emelte, a múlt évben lépett először életbe, de még nem érvényesülhetett a maga teljességében. Hatása azonban már érezhető volt. A beiratkozott hallgatók száma eddig el nem ért magasságra emelkedett, úgy hogy szinte félni lehetett, hogy az állatorvosi kar túltömöttsége majdan proletáriátust szül. De alaptalaná teszi ezt a félelmet az új tanulmányi rend szigorúsága, amely még idejekorán eltávolíthatja azokat, akikben kevés a kötelességérzet, s főleg nem elég nagy a hivatás iránti szeretet. A kellő arány illetékesen megmarad, s míg egyrészt megszűnik majd az állatorvosokban érezhető hiány, másrészt nem kell tartani attól, hogy az állatorvosi tanulmányait befejező ifjú kenyér nélkül maradjon.

Statisztikai adatokkal számol be azután a rektor a múlt esztendő tanulmányi eredményeiről, s végül szorgalmas munkára, a kötelességérzetre, és választott hivatásuk iránti szeretetre buzdította a fiatalságot.

Beszédét hosszasan és lelkesen megéljenezték. Egyéb tárgya az ünnepségnek nem volt.

* **Öngyilkossági kísérlet.** Lengyel József nagyváradai kőművesnek a felesége tegnapelőtt este czinege-utczai lakásán maró lugot ivott, hogy elpusztítsa magát. A mérge hatása persze nemsokára jelentkezni kezdett, s az asszony iszonyu kínokat állott ki. Jajgatására a házbeliek berohantak s látván, hogy gyors orvosi segítségre van szükség, elhívták dr. Fráter központi főorvost, ki a beteget mindjárt kezelés alá vette, ellenszereket adván be. Egyben kijelentette, hogy életben maradásához nem sok reményt fűz, mert a nagymennyiségű marólug a belső részeket erősen megrongálta. Hogy miért akarta Lengyelné az életet magától eldobni, még eddig nem tudják.

* **Két halott, 68 sebesült.** Toplicza erdélyi községben borzalmas eset történt. A falu lakossága háborút viselt egymással és hatvannyolc ember sebesült meg. Két ember meghalt, néhányan a halállal küzdenek. A véreng-

zést a bíróválasztás idézte elő, melynél két nemzetiségi párt: románok és szászok állottak egymással szemben. A községet ugyanis szászok és románok lakják. Régi bevett szokás szerint a bírói székben főlváltva román és szász ember szokott ülni. Legutóbb Ziegler József szász ember volt a bíró, most tehát román kellett volna választani. A szászok azonban, kik valamivel többségben vannak, Zieglert akarták megválasztani s ennek keresztülvitele érdekében már kora reggel összegyűltek a község-házán. A románok a saját emberük érdekében szintén teljes számban fölvonultak, de már akkor a szászok megtöltötték a község-házát. A szolgabíró úgy vélte a veszedelmet elhárítani, ha mind a két párt embereit jelöli. Alig hogy a szavazás megkezdődött, a románok utat akartak törni maguknak a szavazó helyiséghez, de a szászok visszatartották őket. Erre aztán kitört a verekedés. Csakhamar megvillantak a kések a választó polgárok kezében s mire a csendőrök megérkeztek, véres volt a község-ház udvara s többen súlyosan sérülve feküdtek a földön. A menekülők pedig rajtuk gázoltak keresztül. A főszolgabíró, aki bent volt a szavazó helyiségben, amint meghallotta, hogy kint mi történik, rögtön beszüntette a szavazást s a csendőrökkel kiűrtette a község-háza udvarát. A verekedést azonban még az utcán is folytatták mindaddig, míg nagyobb számu csendőrség vonult ki s szétszórta a népet. A verekedés közben Schulteis József és Zimmermann Jakab oly súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy még aznap behaltak a sérülésbe. A vizsgálat eddig 68 súlyos és könnyebb sérülést állapított meg, de a sérültek száma ennél sokkal több. A románok és szászok az este óta annyira fel vannak izgatva egymás ellen, hogy állandóan nagyobb számu csendőrség őrködik a rend fentartása felett.

* **Iskolás leányok szüreti kirándulása.** A német-utczai sz. Vincze-apácák a főnöknő vezetése alatt intézeti növendékeikkel együtt szüreti kirándulást tettek Pecze-Szőllősrre. Az igen kellemes időjárás fölülte kedvezett a kirándulásnak, mely alkalommal meglepetésben részesítették látogatóikkal a róm. kath. iskolát és óvodát. Vidovich György cz. kanonok plebános készséges örömmel iparkodott szórakozást szerezni a kirándulóknak, megmutatván tanítás ideje alatt a gondos vezetése alatt álló óvodát és iskolát. Ez alkalommal 56 óvós és 75 mindennapi iskolás tanuló mutatta be előhaladottságát, a vendégek és növendékseregnek. Eltelvén a tanítás ideje, az intézeti növendékek oktatónjuk vezetése alatt a még zöld, de már ősz mutatkozó óvoda udvarára vonultak, hol estig szórakozván, 1/6-kor haza távoztak.

* **Betétyszerkesztés a megyében.** A. m. kir. igazságügyminiszter a telekkönyvi betétyszerkesztő munkálatok fogantatását a *tenkei* kir. járásbírósa területére elrendelte.

* **Katasztrófa egy kolostorban.** Pétervárról távirják nekünk: A porkhovi kerületben Pszkov mellett lévő Nikander-kolostor kétemeletes fogadjában 5000 zarándok töltötte az éjszakát, a kik valami egyházi ünnepre érkeztek oda. Éjjel a második emelet pallója a zarándokok sulya alatt beszakadt és az első emeleten alvó zarándokokra esett. Az erre támadt rémületben valaki azt kiáltotta, hogy: tűz van! Erre az ottlévők mind a fogadó egyetlen kijáratához tódultak. A tolongásban négy férfit és 36 asszonyt agyonnyomtak. Azonkívül husz ember megsérült, köztük négy súlyosan.

* **A zöldszászok fenekedése.** Maurer Mihály főispán — mint értesülünk — a miniszterelnök távirati meghívására Budapestre érkezett, hogy a zöldszászok dolgairól referáljon.

* **Öngyilkos napidíjas.** A tegnapi napon ismét szaporodott egygyel azon szerencsétlenek száma, kik önkézzleg vetnek véget életüknek. Kelepecz József városi napidíjas tegnap délelőtt a Városligetben föbe lötte magát. A szerencsétlen valószínűleg elmezavarban követte el tettét, legalább is arra enged következtetni az a körülmény, hogy az utóbbi napokban nagyon lehangolt kedélyállapotú volt, ha szóltak hozzá, nem igen felelt és a magányt kereste. Továbbá, hogy tettének elkövetése napján korán reggel fölkelve vadászfegyverét vállára vetette s kiment az utcaajtón, mintha vadászni menne. Majd hirtelen visszarohant s felesége előtt térdre rogyva így szólt:

— Hajókon jönnek a katonák, mindenkit megölnék, még a polgármestert is.

Azután elsielt s hozzátartozói már csak holtan, szétroncsolt fejjel látták viszont. A helyszínen megjelent Pataky rendőrfogalmazó s hatósági orvos csak a beállott halált konstatálhatták. Az elhunynál semmiféle levelet vagy irást nem találtak. A rendőrség a holttestet a bonczházba szállíttatta be.

* **A Fülöpít külföldön.** A Fülöpít nevű robbanó anyag szabadalmát, a mely magyar mérnök találmánya, az orosz kormány megvette 200,000 korondért. Legujabban az olasz kormány alkudozik a szabadalom átengedéseért, mert az olaszországi bányákból a dinamitot ki akarják küszöbölni.

Igazságszolgáltatás.

Uj tanácsjegyző a kir. táblán. A nagyváradai kir. ítélő tábla elnöke Jankovich Tihamér kir. törvényszéki jegyzőt f. hó 15-ikétől kezdődőleg a kir. táblához tanácsjegyzővé rendelte be.

A belényesi közjegyző fegyelmi ügye. A debreczeni törvényszék hétfőn kezdte meg a belényesi közjegyző fegyelmi ügyében a végtárgyalást. A vádirat szabályellenességek, hanyagságok, továbbá az államkincstár és a felek megkárosításának halmazát tárja elő. A fegyelmi bíróság dr. Szücs Miklós törvényszéki elnök vezetése mellett tárgyalja az ügyet. Az első napot teljesen igénybe vette a vádirat pontjainak ismertetése, melyekre vonatkozólag a vádlott védekezését is meghallgatták. A közjegyző a vádak ellen azzal védi magát, hogy az iroda vezetését teljesen helyettesére bízta és az első sorolt különféle visszaélésekről mit sem tud. A tárgyalás előreláthatólag az egész héten tartani fog, mert ez ügyben igen sok tanut hallgatnak ki.

A kik az örökségre isznak.

Igen érdekes és mulatságos tárgyalás folyt le tegnap a városi kir. járásbírósa előtt. Személyek voltak egy öreg bácsi, kinek egy nagy örökösödési pöre van folyamatban a törvényszék előtt, ennek egyik jó komája, továbbá egy kőműves s az Arany Percz vendéglő tulajdonosa. Ezek a személyek pedig a következőképen jöttek összekötetésbe.

Az öreg jövendőbeli örökös egy végzést kapott a törvényszéktől, a melyből olyasformát olvasott ki, hogy közel jár már a pöre a befejezéshez, s nemsokára egy nagy emeletes háznak boldog tulajdonosa lesz itt Nagyváradon. Kenyeres cimborájának is főfedte a nagy titkot, s elhatározták, hogy erre isznak egyet. De hát a »tres faciunt collegium« elvénél fogva egy harmadik emberre is volt szükség, kit föl is leltek egy kőműves legény személyében. De az ivásnak egyik alapeszköze t. i. a pénz hiány-

zott, No de se baj! mondta az öreg, adnak az én irásomra, a mit most kaptam a törvényszéktől. Be is ültek ők nagy szerényen a Perczbe s rendeltek italokat.

A Percz tulajdonosa azonban érdeklődött a szükséges hypotéka, vagyis a pénz iránt, mire az örökös felmutatta az irást. De a kocsmárosnak nem nagyon imponált az, ő készpénzt óhajtott látni. Erre aztán a kőmives elvállalta a kezességet a megivott és megivandó italok megfizetéseért. A mulatság lefolyt minden baj nélkül, megittak 10 forint ára italokat s távoztak. Azonban az örökösödési per még most is huzódik, a kocsmárosnak pedig pénz kellett, ergo tehát beperelte a kőmivist a kít a bíró csakugyan marasztalt is a 10 forint megfizetésében. A hosszú orral távozó kőmives aztán nagy busan megjegyezte: »Iszen kérem ha én azt tudtam volna, hogy miféle irás, hát nem ittam volna.«

Harcz a kaszinói tagságért. Furcsa kis tárgyalás folyt le Békésen a járásbírótság előtt, melynek előzménye az, hogy hat uriember egy kaszinói tagnak kizárása iránt indítványt adott be a választmányhoz, mely azonban azt 8 szóval hat ellen elutasította, ezután az indítványozott a járásbíróshoz rágalmazás és becsületsértés vétsége miatt följelentést adott be az indítványt aláírt tagok ellen. A tárgyalás folytán az eljáró albiró becsületsértést látott a kizárási indítványban és terhelteket egyenkint 50 korona pénzbírsággal sújtotta. A főmagánvádó a minősítés miatt, marasztaltak felmentésért felebbeztek. Sokan kíváncsiak ezen szókatlan följelentés végkimenetelére.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Lehoczky Lajos.*

1985 Schercher Jusztna — Urána Ferencz.
2002 Tánczos Ferencz — Dobi Zsuzsána.
2049 Jakucz Ferencz — Fábrián Zsófi.
2051 Kovács Zsuzsanna — Kondor Vincze.
2358 Pollák Ignác — Schvarcz Dávid és neje.
2686 Lukácsy Lajos — Tomes István.
2687 Scheffer Dezső — Roth Samu.

Előadó: *Molnár Géza.*

2493 Csarnó Mihály és társai halált okozó testi sértés.
2504 Oláh János és társai lopás stb.
2507 Veiszmann Mórincz lopás.
2510 Pupa Vaszi és társai magánokirathamisítás.
2511 Lezó Mitru gondatlanságból okozott testi sértés.
2525 Aurám Tódor és társai zsarolás.
2598 Fuca Péter lopás.
2613 Takács József magánokirathamisítás.
2639 Zsivanovits Antal becsületsértés.
2557 Balogh Imre magánokirathamisítás s jogtalan elsajátítás.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-ő.

XIII.

61.

Tíz nap telt már el Lerouge elutazása óta, de Jaumard még nem kapott tőle hírt. Már-már nyugtalankodni kezdett és azt hitte, hogy ügynöke csakugyan hűtlenül a faképnél hagyta.

— Két eset lehetséges: vagy nem talált semmit s akkor értesítenie kellene a dolgról, vagy jó nyomon jár, de akkor igazán lértethetlen

a hallgatása. Talán eladta magát Lauigernek? .. elárult volna?

Egy napon hat óra tájban, mikor már az ügyfelek mind eltávoztak, éppen rendes esti sétájára indult, midőn az inas egy levelet nyújtott át neki.

Felbontotta; csak néhány szó volt benne. »Hét óraker a Saint Claude-utcán.

Bourdon

— Végre! kiállt Jaumard és azonnal elsielt.

A saint claude-utcai vendéglőben Jaumard leült szokott asztalához egy félreeső sarokban és türelmetlenül várta ügynökét.

Pont hét óraker Lerouge belépett.
— Jó estét főnököm, kiállt nevetve, ön bizonyára már elveszettnek hitt, talán meg is sirattat... Soha se tagadja, látom a nyugtalanságot az arcán.

— Mond el, miért nem értesítettél?
— Majd elmondok most mindent. Messziről jövök s egy percet sem vesztem el.
— Hadd halljam hát, mit végeztél.

— Könnyű azt mondani, hogy hadd haljam, de nehéz öt perc alatt elmondani mindazt, a mit tíz hosszú napon végeztem. Azonfelül nekem igen hiányos az előadási művészetem, mikor a gyomrom üres, már pedig reggel nyolcz óra óta nem ettem. Rendeljen nekem valamit, evés közben majd beszámolok a dolgaimról.

Jaumard csemetett a pinczérnek. Lerouge sokáig szótlannul evett, mit sem törődve főnöke dühös pillantásaival. Végre elkészült és felkiállt.

— No most már jól érzem magamat! Azt hittem, sohasem ehettem eleget, hogy kipótoljam az elveszett időt. Hozasson még egy feketét, főnököm, akkor azután beszélgethetünk... Látja, most már dicsekvés nélkül mondhatom, hogy a rendőrség pótolhatlan veszteséget szenvedett, mikor megfosztotta magát az én szolgálataimtól. Utazásom alatt olyan kiváló tulajdonságaimat fedeztem föl, melyekről eddig sejtetem sem volt. Most már magam is mondom, hogy ügyes vagyok, nagyon ügyes!

— Befejezhetnéd már bókjaid özőnét, melylyel magadat elhalmazod!

— Már befejeztem s most a dolgra térek:

Ön emlékszik, hogy mikor elváltunk, nekem csak követnem kellett Langier nyomát a könyvében talált adatok alapján. Mások egyenesen a St. Quentin-szállodába mentek volna, én azonban az »Arany golyó« butorkereskedőhöz mentem a St. Antoin-külvárosba. Kérésre kikereste könyveiben az illető megjelenését 1879. nov. 17.-éről. A megveti butorokat másnap a Houdon-utca 3. számú házba küldte, a vevő a vételár felét azonnal kifizette, másik felét ugyanaznap egy szállodában a kereskedő inasának

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király üdvözlése a sahnak.

Budapest, október 9. (Saj. tud. táv.) A király üdvözlő távirata a saht Zimonyban várta. Sulyt helyezek arra — mondja a távirat — hogy felségedhez barátságos Isten hozzádot intézsek s látogatása felett legnagyobb örömet kifejezzem.

Hidassy püspök állapota.

Szombathely, okt. 9. (Saj. tud. táv.) *Hidassy* Kornél püspök teljesen visszailleszt aggasztó állapotába. Folytonosan eszméletlenül fekszik. Senkit sem ismer fel és világos pillanatai rövidék és ritkák. Konyakot adnak be neki tejjel és éterinjekciókat alkalmaznak. Környezete feladott már minden reményt. A katasztrófa kikerülhetetlen.

Bajor hercegek Magyarországon.

Bécs, október 9. (Saját. tud. távir.) Lipót és György bajor hercegek, a kik tegnap este Radmerből ideérkeztek, ma reggel Kis-Tapolcsányba utaztak József Ágost kir. herceg és neje látogatására.

Ongyilkos önkéntes.

Pozsony, okt. 9. (Saját. tud. táv.) *Szelényi* Rikard okl. tanár, egyéves önkéntes ma szolgálati fegyverével mellbe lötte magát, mert egyik felebbvalója erősen megdorgálta.

A sah és a magyar lapok.

Budapest, október 9. (Saját tud. táv.) A perzsa sah *Vámbéryt* megkérte, hogy ha elutazott, küldjön utána kivonatot a magyar lapok czikkeiből.

Öngyilkos mérnök.

Budapest, okt. 9. (Saját tud. távir.) *Rohmsoner* Ferencz m. á. v. mérnök a Hungária fürdőben ma délután föbe lötte magát s azonnal meghalt. A felesége *Gosztonyi* Sándor nyugalmazott m. á. v. gépézmérnök leánya, kivel négy hete, hogy házasságra lépett. Levelet hagyott hátra apósának, melyben öngyilkossága okául veszedelmes és gyógyithatlan betegséget hozza föl.

A búrok bekerítése.

Fokváros, okt. 9. (S. t. l.) *Wepener*, Rouxville és *Vyksburg* búr csapatok hatalmában van, a melyeket az angolok Dél felé kergettek. Az angolok Oranje szabadállamon keresztül összekötő vonalat vonnak a vasutól Natal határáig. Az angolok megkísérelték a búrok bekerítését.

A császári csapatok veresége.

London, október 9. (Saját tud. távirata.) A Daily Telegraph-nak jelentik Kantonból 7-iki kelettel: 5000 láza ó a Szanhohvei (Háromság) társaságból megverte a császári csapatokat, azután több pontot foglalt el a Nirs-öböl és a Deep-öböl között és most előrenyomul Dél felé. Tavszu alkirály ma kiküldte Ho tengernagyot és Song tábornokot a lázadók leverésére.

A hatalmak térfoglalása.

London, okt. 9. (Saját tud. távirata.) A Times-nak jelentik Sanghaiból 7-iki kelettel: A francia csapatok a luhan vasut mentén lévő Lukaukiut, az orosz és német csapatok pedig a peitangi erődöket és a tangsani és kaipingi bányákat tartják megszállva s így kezükben van egész Észak-Kínának kőszénvel való ellátása, azonkívül pedig az oroszok még a vasutat is hatalmukban tartják.

Az idegenek legyilkolása.

London, október 9. (Saját tud. táv.) Hongkongból jelentik, hogy Tucsuban a zavargások megkezdődtek. Plakátokon szólítják fel a lakosságot, hogy az idegeket gyilkolják le.

Angol képviselőválasztások.

London, október 9. (Saját tud. táv.) Ma reggelig 427 unionista, 96 liberális és 69 ir naczionalista jelöltet választottak meg. Az unionisták eddig 25 mandátumot hódítottak el, az ellenzék pedig 18-at.

A romániai trón.

Bukarest, okt. 21. (Saját tud. táv.) Február havában fog összeülni a nagy román parlament, hogy az alkotmánynak a trónöröklésre vonatkozó 88. szakaszát oda módosítsák, hogy ha a király kiskoru, a régensséget mindig a hohenzollern-sigmaringeni ház legidősebb tagja, a primás-metropolita és a hadügyminiszter viszik. Az alkotmány-változtatásnak állítólag az az oka, hogy Károly király Ferdinánd herceg trónörökös, a kinek egészségi állapota tudvalevőleg igen gyöngy, rábirta, hogy 7 éves fia javára mondjon le. Azt beszélnek, hogy Károly királyt erre a lépésre a trónörökös feleségének igen nagy orosz barátsága indította, a ki a királynak a hármasszövetséghez csatlakozó politikáját mindig ellenezte.

Az angol kabinet lemondása.

London, okt. 9. (Saját tud. távirata.) A Daily Telegraph jelenti, hogy a kabinet valamennyi tagja a forma kedvéért átadta lemondását a miniszterelnöknek, hogy a miniszterium összeállításában esetleg tervbe vett minden változás keresztülvitelét megkönnyítsék neki.

Szerencsétlenség egy párisi színházban.

Páris, október 9. (Saját tud. távirata.) A *Gobelins* színházban egy Laville nevű férfi kibukott az erkélypályából s rázuhant egy Perette Róza nevű leányra. Mindketten halálosan megsérültek.

A marokkói rablók.

Páris, okt. 9. (Saját tud. távirata.) A *Matin* különkiadásban jelenti, hogy a francia kormány Algir és Marokkói határán nagyobb haderőt gyűjt egybe. Ainsfrából 1300 katonát küldtek ki a rabló törzsek megfékezésére. A kormány esetleges komplikációktól tartva, nagymennyiségű élelmiszert és lőszert küld a marokkói határszélékre.

Tripolis megszállása.

Róma, október, 9. (Saj. tud. távirata.) A marokkói események és a francziák készülődései itt mind nagyobb izgatottságot okoznak, melyet még a sajtó is növel. A lapok minden nap Tripolis megszállását követelik és már számítgatják is, mily nagy olasz csapatra van szükség a vidék okkupációjára. Közik azt is, hogy Tripolisban jelenleg mintegy 10.000 török katonára van 33 ágyúval. E szerint Tripolis megszállása nem volna könnyű dolog.

KOZGAZDASÁG.

A chilisalétrom és a cukorrépa.

Cukorrépat termelő gazdáink tudvalevőleg jelentékeny mennyiségű chilisalétromot használnak fejtrágyául, mert ez az a műtrágya, mely a cukorrépa termést óriásilag fokozza. Ujában azonban olyan hírek keringtek mintha a chilisalétrom perklorát tartalma mérgezőleg hatna a növényzetre, a mely hír bizonyára nem egy gazdát ejtett gondolkodóba.

Ezen hírek valódiságát azon egyszerű tény is megcáfolja ugyan, hogy a chilisalétromnak óriási termésközlő hatása a gyakorlatban is el van már általánosan ösmerve, mégis egészen pontos adatok gyűjtése szempontjából számos buvár végzett újabb kísérletet, a perklorát mérgező voltának kiderítése céljából. Sjollema volt az, ki 1896-ban a chilisalétrom ezen ártalmas hatását gabonaféléken tanulmányozta, őt követték Wagner, Maerker Serj hosszú sorozata a szaktudósoknak, kik e kérdéssel foglal-

kozva a perklorátnak nagyon különböző hatását észlelték az egyes kultúrnövényeken. Meglehetősen erős mérgező hatása van a buza, rozs, árpa és burgonyára, úgy, hogy ezekre csakugyan nem célszerű nagy adagokban alkalmazni, ellenben a cukorrépa és takarmányrépára legkevésbé sem mutatkozott ártalmasnak.

T. Wagner kísérletei szerint 6 m/m 0.5% perklorát tartalmú salétrom, sem a takarmány sem a cukorrépa 1 hektárjára nem volt ártalmas. Ez pedig oly óriási mennyiség, a minőt soha semmi körülmények között nem szoktunk adni.

Stoklasza tanulmányozva a perklorát ártalmas hatását a növényzet fejlődésére — megállapította, hogy 100 rész vizoldatban hány rész perklorát azon legcsekélyebb mennyiség, mely a kultúrnövényre még ártalmas.

Ezen kísérletek eredményeinek számadatai szerint a cukorrépa 10-szer annyi perklorát megűr, mint a rozs a nélkül, hogy fejlődése szenvedne.

Stoklasza számításai szerint hektáronként 500 kg. chilisalétromot is alkalmazhatunk a cukorrépa alá még az esetben is, ha annak perklorát tartalma 2 százalék, mert ha ezen só a talajban feloldódik, legfeljebb csak 0.02 százalék perklorátot tartalmazó oldat keletkezik s ez még a csirázó cukorrépa számára sem ártalmas befolyással, annál kevésbé a fejlődés későbbi stádiumában levő növényre.

A cukorrépa tehát azon növények közé tartozik, melyek a perklorát mérgező hatásával szemben nagyon jó ellenálló képességet mutatnak s így a cukorrépa ezután is tetszés szerinti mennyiségű chilisalétromot lehet használni, az csak hatalmason fejleszteni fogja a növényzetet, de ártalmára semmi körülmények között sem lesz.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1900. okt. hó 9-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.60—13.—. Kétszeres buza 12.——11.40. Rozs 12.20—11.80. Arpa 12.—11.40. Zab 10.——9.60. Tengeri: 12.20.—8.40. Borsó 30.—. Lencse 36.—. Bab 14.—. Köleskása 24.—. Burgonya 3.40. 100 kiló lángliszt 25.—. zsemlyeliszt 24.—. fehérkenyér liszt 23.—, barnakenyér liszt 20.—. széna fuvarral 5.—, szalma 1.10 Szalonna 106.—, 6 kiló zsop-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükkfa 6.50, tölgyfa 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.86. Lámpaolaj —.82. 1 liter ó-bor 1.20. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 68.—, uj bor 50.—, mész 2.10, kemény faszén 3.20, puha faszén 3.—, kendermag 20.—. köles —. repce —.—, dió 50.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 42.—. Egy kilogramm savanyu káposzta —, szalonna 1.12, sertéshus 1.—4, juh-hus 64, veres hagyma 14, fog-hagyma 24, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 40, mm. bükköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Marha ártáblázat 1900. okt. hó 9-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 625—680, egy pár másodrendű jármás ökör 480—610, egy pár harmadrendű jármás ökör 270—460, 1 drbfelső tehén 100—250. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—230. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—184. 2 drb. veres borju 30—54, 1 drb. fél éves borju 34—46, 1 drb egy éves borju 48—74, két éves borju 70—172. 1 drb hizott sertés 84—140, 3 pár fél éves 26—34, 1 pár egy éves sertés, 40—68, 1 pár két éves sertés 72—138. 1 drb igás ló 140—280, 1 pár ökörbőr 40—54, 1 pár tehérbőr 28—36. 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbor 8—22.

Forgalmi kimutatás 1900. évi okt. hó 9-ről. Tiszta buza körülbelül 2800 hltr, kétszeres buza 500 hltr, rozs 800 hltr, árpa 230 hkl. zab 270 hltr, tengeri 1800 hltr, burgonya 450 hltr. Lásbas jószágok: Hizott sertés mintegy 110

drb, félhizott 190, sovány 310, süldő 670, malac: 800, hizott marha 17, jármás ökör 350, fejős tehén 180, borju 200, bivaly 10, juh és kecske 380, ló 348.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, okt. 9.

Buza októberre	— — — — —	7.56
Buza júniusra	— — — — —	7.01
Tengeri	— — — — —	5.11
Rozs okt.	— — — — —	7.27
Zab okt.	— — — — —	5.85
Káposzta, repce, aug.	— — — — —	—

Értéktőzsde.

Budapest, okt. 9.

Osztárk hitel	— — — — —	645.50
Magyar hitel	— — — — —	652.50
Allamvasut	— — — — —	655.—
Rimamurányi	— — — — —	508.50
Magyar jelzálog	— — — — —	428.—
Salgótarjáni	— — — — —	—
Wagon-kölcsön	— — — — —	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. okt. 9-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	94.70
Magyar koronajárdék	— — — — —	90.70
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/10%	— — — — —	100.—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2/10%	— — — — —	98.—
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — — — —	89.75
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — — —	98.25
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	— — — — —	92.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	163.—
Tiszaszabályozás s zsegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	188.50
Osztárk járdék papirban	— — — — —	96.60
Osztárk járdék ezüstben	— — — — —	96.50
Osztárk járdék aranyban	— — — — —	96.85
Osztárk korona járdék	— — — — —	97.15
Osztárk államsorsjegyek	— — — — —	181.25
Osztárk magyar bankrészevény	— — — — —	16.95
Magyar hitelbankrészevény	— — — — —	652.—
Osztárk hitelintézet részevény	— — — — —	650.—
Párisi vista	— — — — —	96.80
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — —	19.29
Németbirodalmi márka	— — — — —	118.20
London vista	— — — — —	242.10
20 márkás arany	— — — — —	28.66

A szerkesztőnévtelenül:

Dr. VUCSKICS GYULA.

1141—1900. számhoz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbíróságnak 1900. évi VI. 1337. számú végzésével dr. Márkus László ügyvéd által képviselt dr. Goszthonyi Mihály felperes részére *Fudally Bálint* alperes ellen 60 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 2171 kor. 05 fill.-re becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzésével az árverés elrendeltétvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Fő-utca. 274. sz. házban leendő megtartására határidőül 1900. évi október hó 12. napjának délelőtt 11 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt szövetek, boltberendezés s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírott kiküldöttnél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1900. évi szept. hó 24-én.

Batig Ferencz,
kir. bir. végrehajtó.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1900. évi október 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.
Budapest ind.	6 50	8 30	1 55	5 45	9 15	—	Kolozsvár ind.	—	5 23	7 —	12 32	6 13	11 01	P.-Ladány ind.	4 06	1 24	5 35	10 53	2 29	6 08
Rákost >	7 02	8 51	2 08	6 06	9 28	—	Jegenye >	—	—	7 59	1 14	7 16	—	Debreczen >	5 14	2 33	6 26	11 44	3 36	7 41
Ujszász >	8 28	10 59	3 32	8 40	10 56	—	B.-Hunyad >	—	6 40	8 37	1 44	7 54	12 20	Érmihályfalva érk.	6 35	3 57	7 29	1 —	4 58	—
Szolnok >	9 07	11 31	3 56	9 27	11 19	—	Csucsá >	3 25	7 09	9 19	2 15	8 37	12 52	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Szajol >	9 21	11 50	4 09	9 46	11 33	—	Rév >	5 26	7 47	10 08	3 01	9 32	1 34		Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.
P.-Ladány >	10 43	2 —	5 28	11 53	12 55	4 54	Élesd >	5 54	7 59	10 25	3 15	9 49	1 48	Érmihályfalva ind.	6 36	11 17	3 14	5 27	9 14	8 02
Báránd >	—	2 12	—	12 07	—	5 11	Mező-Telegd >	6 21	8 11	10 42	3 28	10 07	2 01	Debreczen >	7 51	12 36	4 16	7 10	10 27	9 01
Sáp >	—	2 27	5 48	12 24	—	5 32	F.-Vásárhely >	6 49	—	11 01	—	10 27	—	P.-Ladány érk.	—	1 45	5 03	8 40	11 28	9 48
B.-Ujfalu >	11 18	2 47	6 03	12 46	1 33	5 58	Várád-Velence >	7 02	8 32	11 10	—	10 37	2 25	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
M.-Peterd >	—	3 —	—	1 —	—	6 15	Nagyvárad érk.	7 11	8 38	11 17	3 57	10 44	2 31		V. v.	V. v.				
M.-Keresztes >	—	3 12	—	1 14	—	6 31	Nagyvárad ind.	2 22	8 43	11 36	4 10	11 04	2 38	Debreczen i.	9 35	4 31	Nagy-Léta-Vértés ind. 5 25 1 05			
Bors >	—	3 25	—	1 28	—	6 50	Püspöki >	2 36	8 52	11 47	—	11 14	—	Sáránd >	10 18	5 16	M.-Pályi > 5 47 1 30			
Püspöki >	11 48	3 32	—	1 36	—	7 02	Bors >	2 47	—	11 54	—	11 22	—	H.-Bagos >	10 28	5 26	H.-Pályi > 6 03 1 48			
Nagyvárad érk.	11 56	3 42	6 39	1 48	2 11	7 16	Mező-keresztes >	3 12	—	12 05	—	11 37	—	H.-Pályi >	10 45	5 48	H.-Bagos > 6 18 2 05			
Nagyvárad ind.	12 16	3 58	6 46	2 06	2 18	12 25	Mező-Peterd >	3 30	—	12 17	—	11 50	—	N.-Léta- >	10 57	5 59	Sáránd > 6 40 2 29			
V.-Velence >	—	4 05	—	2 30	2 25	12 32	B.-Ujfalu >	4 07	9 23	12 29	4 50	12 05	3 18	Vértés érk.	11 16	6 18	Debreczen é. 7 18 3 13			
F.-Vásárhely >	—	4 16	—	2 41	—	12 45	Sáp >	4 39	9 38	12 47	—	12 25	—	Sáránd—Derecske, Derecske—Sáránd.						
M.-Telegd >	12 48	4 38	7 15	3 03	2 50	1 12	Báránd >	5 01	—	1 01	—	12 41	—	Sáránd ind.	10 33	5 26	Derecske ind. 6 00 1 49			
Élesd >	1 02	4 56	7 28	3 21	3 04	1 37	P.-Ladány >	5 17	10 06	1 34	5 40	1 19	4 03	Derecske érk.	10 42	5 45	Sáránd érk. 6 20 2 09			
Rév >	1 26	5 20	7 50	3 45	3 26	2 10	Szajol >	—	11 21	3 08	6 59	3 04	5 19							
Csucsá >	2 16	6 31	8 37	4 52	4 16	3 49	Szolnok >	—	11 44	3 35	7 32	3 37	5 39							
B.-Hunyad >	2 49	7 16	9 08	5 32	4 52	4 48	Ujszász >	—	12 03	3 58	7 50	4 05	5 58							
Jegenye >	3 15	7 49	9 33	6 01	—	5 34	Rákost >	—	1 37	6 03	9 28	6 52	7 38							
Kolozsvár érk.	3 50	8 33	10 08	6 59	5 55	7 04	Budapest érk.	—	1 50	6 20	9 40	7 10	7 50							

Nagyvárad—Szeged					Szeged—Nagyvárad.					Nagyvárad—Arad.					Arad—Nagyvárad.				
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 00	—	Szeged ind.	3 40	10 25	6 40	—	Nagyvárad ind.	10 20	4 30	7 —	—	Arad ind.	5 10	11 20	9 35	—
Ósi >	10 30	4 41	7 16	—	H.-M.-Vásárhely >	4 38	11 05	7 50	—	Ósi >	10 30	4 41	7 16	—	Kétegyháza >	6 14	12 31	10 54	—
Less >	10 48	5 01	7 40	—	Orosháza >	5 41	11 54	9 20	—	Less >	10 48	5 01	7 40	—	Csaba érk.	6 40	12 57	11 24	—
Gyapju >	10 56	5 10	7 52	—	Csaba >	7 00	2 33	4 50	—	Gyapju >	10 56	5 10	7 52	—	Csaba ind.	7 —	2 33	4 50	—
Cséffa >	11 03	5 19	8 05	—	Gyula >	7 27	3 05	5 26	—	Cséffa >	11 03	5 19	8 05	—	Gyula >	7 27	3 05	5 26	—
Szalonta >	11 26	5 44	8 46	—	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	—	Szalonta >	11 26	6 44	8 46	—	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	—
Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	—	Kötegyán >	7 57	3 39	6 10	—	Kötegyán >	11 46	6 05	9 15	—	Kötegy >	7 56	3 39	6 10	—
Sarkad >	11 57	6 17	9 31	—	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	—	Sarkad >	11 57	6 17	9 31	—	Szalon >	8 23	4 10	6 47	—
Gyula >	12 21	6 44	10 01	—	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	—	Gyula >	12 21	7 44	10 01	—	Cséffa >	8 42	4 34	7 —	—
Csaba >	2 10	7 41	4 44	—	Gyapju >	—	4 42	7 29	—	Csaba érk.	12 42	7 06	10 30	—	Gyapju >	—	4 42	7 21	—
Orosháza >	3 10	9 10	5 50	—	Less >	9 04	5 00	7 51	—	Csaba ind.	2 23	7 18	4 32	—	Less >	9 04	5 —	8 56	—
H.-M.-Vásárhely >	4 00	10 02	7 00	—	Osi >	9 21	5 19	8 16	—	Kétegyháza >	2 54	8 45	5 03	—	Ósi >	9 21	5 19	8 11	—
Szeged >	4 35	10 55	7 55	—	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31	—	Arad érk.	3 55	48	6 05	—	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 39	—

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.					Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.					Nagyvárad—Érmihályfalva.					Érmihályfalva—Nagyvárad.				
	Tv.sz.sz.	Sz. v.	V. v.	V. v.		Sz. v.	Tv.sz.sz.	V. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	5 35	2 40	—	—	Vaskóh ind.	4 —	2 55	—	—	Nagyvárad ind.	4 15	6 44	—	—	Érmihályfalva ind.	6 10	5 20	—	—
V.-Velence >	5 47	2 51	—	—	Lunka-Rézbánya >	4 12	3 08	—	—	B.-Püspöki >	4 30	7 10	—	—	Érselind >	6 40	6 —	—	—
Félix-Fürdő >	6 11	3 13	—	—	Szudrics >	4 39	3 37	—	—	Bihar >	4 50	7 36	—	—	Székelyhid >	7 10	6 48	—	—
Kardó >	6 26	3 27	—	—	Belényes >	5 07	4 16	—	—	Paptamási >	5 14	8 05	—	—	Nagykágya >	7 22	7 02	—	—
Nyárló >	7 07	4 07	—	—	Sonkolyos >	5 28	4 39	—	—	Gyapoly >	5 27	8 21	—	—	B.-Diószeg >	7 35	7 22	—	—
Magyar-Gyepes >	7 19	4 18	—	—	Belényes-Ujlak >	5 40	4 51	—	—	B.-Diószeg >	5 43	8 44	—	—	Gyapoly >	7 50	7 40	—	—
Tasádfő >	7 34	4 32	—	—	Borz >	5 49	5 01	—	—	Nagykágya >	5 55	8 59	—	—	Paptamási >	8 11	8 08	—	—
Drág-Cséke >	7 55	4 46	—	—	Sólyom >	6 05	5 22	—	—	Székelyhid >	6 24	9 32	—	—	Bihar >	8 29	8 33	—	—
Magyar-Cséke >	8 12	5 01	—	—	Gyanta >	6 26	5 43	—	—	Érselind >	6 45	10 —	—	—	B.-Püspöki >	8 52	8 58	—	—
Dusesd >	8 25	5 13	—	—	Hollód >	6 40	6 —	—	—	Érmihályfalva érk.	7 15	10 36	—	—	Nagyvárad érk.	9 06	9 15	—	—
Szombatság-Rogoz >	9 02	5 47	—	—	Szombatság-Rogoz >	7 01	6 29	—	—	Szombatság—Rogoz—Dobrest, Dobrest—Rogoz—Szombatság.									
Hollód >	9 15	5 59	—	—	Dusesd >	7 25	6 55	—	—	Szombatság-Rogoz ind.	9 10	6 35	—	—	Dobrest ind.	6 06	4 22	—	—
Gyanta >	9 29	6 12	—	—	Magyar-Cséke >	7 37	7 08	—	—	Nánhegyes ind.	9 36	7 01	—	—	Nánhegyes ind.	6 16	4 32	—	—
Sólyom >	9 55	6 36	—	—	Drág-Cséke >	7 56	7 33	—	—	Dobrest >	9 46	7 11	—	—	Szombatság-Rogoz érk.	6 40	4 56	—	—
Borz >	10 10	6 50	—	—	Tasádfő >	8 10	7 47	—	—										
Belényes-Ujlak >	10 22	7 01	—	—	Magyar-Gyepes >	8 24	8 02	—	—										
Sonkolyos >	10 35	7 13	—	—	Nyárló >	8 34	8 13	—	—										
Belényes >	11 21	7 47	—	—	Kardó >	8 57	8 36	—	—										
Szudrics >	11 44	8 09	—	—	Félix-Fürdő >	9 10	8 49	—	—										
Lunka-Rézbánya >	12 13	8 34	—	—	V.-Velence >	9 31	9 10	—	—										
Vaskóh érk.	12 29	8 49	—	—	Nagyvárad érk.	9 41	9 21	—	—										

Nagyvárad—Dévaványa—Gyoma.					Gyoma—Dévaványa—Nagyvárad.					Vésztő—Kötegyán—Hollód.					Hollód—Kötegyán—Vésztő.				
	V. v.	Sz. v.	V. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.	V. v.		V. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.		V. v.	V. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	5 50	2 —	—	—	Gyoma ind.	3 40	2 30	—	—	Vésztő ind.	4 45	5 27	—	—	Hollód ind.	4 35	12 05	—	—
Ósi >	6 09	2 14	—	—	Ózed >	4 07	2 54	—	—	Okány >	5 07	5 49	—	—	Mocsár-Gyanta >	4 46	12 17	—	—
Uj-Palota >	6 24	2 29	—	—	Déva-Ványa >	4 37	3 26	—	—	Gyanta >	5 23	6 07	—	—	Rippa >	5 02	12 39	—	—
Gyires >	6 41	2 42	—	—	Kéthalom >	4 54	3 43	—	—	Sarkad-Keresztur >	5 36	6 18	—	—	Tenke >	5 24	1 17	—	—
Körösszeg >	7 02	3 01	—	—	Métkerek >	5 13	4 06	—	—	Kötegyán >	5 52	6 36	—	—	Fekete-Tót >	5 44	1 39	—	—
Szakál >	7 39	3 31	—	—	Szeghalom >	5 40	4 38	—	—	Kötegyán érk.	6 —	6 45	—	—	Fekete-Bátor >	6 06	2 07	—	—
Nagy-Tóti >	7 55	3 47	—	—	Vésztő >	6 12	5 22	—	—	Kötegyán ind.	6 16	6 57	—	—	Árpád >	6 16	2 18	—	—
Komádi >	8 25	3 59	—	—	Kót >	6 38	5 52	—	—	Pósa >	6 29	7 12	—	—	Erdő-Gyarak >	6 25	2 28	—	—
Iráz >	8 42	4 16	—	—	Iráz >	6 52	6 07	—	—	Ilve >	6 48	7 24							